

Anton Hruboň, Juraj Jankech,
Katarína Ristveyová, Martin Gabčo (zost.)

**Slovensko v rokoch neslobody 1938 – 1989 IV.
Slovensko, jeho susedia a Európa**

Banská Bystrica
2016

Anton Hruboň, Juraj Jankech,
Katarína Ristveyová, Martin Gabčo (zost.)
Slovensko v rokoch neslobody 1938 – 1989 IV.
Slovensko, jeho susedia a Európa

Vydala

Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Tajovského 40
974 01 Banská Bystrica
v spolupráci s AntOn Solutions, s. r. o., Partizánska Ľupča 296,
032 15 Partizánska Ľupča ako 1. vydanie

Recenzenti

doc. PhDr. Peter Mičko, PhD.
doc. PhDr. PaedDr. Karol Janas, PhD.

Návrh obálky

František Stanko

Sadzba

PhDr. Anton Hruboň, PhD.

Resumé

Mgr. Katarína Ristveyová

Tlač

Tlačiareň P+M grafické štúdio, Turany

Za jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú jednotliví autori

© Tereza Bartošíková, Martin Gabčo, Marta Goňcová, Zuzana Hasarová, Zdenka Hešterová, István Janek, Juraj Jankech, Peter Jašek, Robert Kowalski, Pavel Mičianik, Katarína Ristveyová, Martin Šromovský

© Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2016

Všetky práva vyhradené

ISBN 978-80-557-1180-5

OBSAH

Úvod /5/

I. Politika a spoločnosť

Národ a štát ve slovenském politickém životě (ideologie a koncepce Štefana Polakoviče a Milana Hodži po roce 1938)

Marta Gořcová /6/

Polsko-słowackie rokowania graniczne z jesieni 1938 r. w świetle doniesień prasy czeskiej oraz raportów prasowych Konsulatu RP w Morawskiej Ostrawie

Robert Kowalski /28/

Spoločné slovensko-maďarské pokusy o vystúpenie z vojny (1943 – 1944)

István Janek /48/

Reakcie verejnosti na správy o ochorení a úmrtí J. V. Stalina v situačných správach Štátnej bezpečnosti

Martin Gabčo /82/

Oslavy československo-sovietskeho priateľstva v 50. rokoch 20. storočia

Zuzana Hasarová /109/

„Ahoj, Európa!“ Pochod cez Železnú oponu a symbolický návrat Slovenska do Európy

Peter Jašek /140/

II. Menšiny

Riešenie menšinovej otázky na odstúpenom území Komárňanskej župy v období Szálasiho režimu

Katarína Ristveyová /151/

Ostrov nádeje? Slovensko na mape tranzitného prechodu zahraničných Židov v druhej polovici 40. rokov
Juraj Jankech /177/

Emigrácia Židov z Československa do Izraela v rokoch 1948 – 1953 v kontexte sovietskeho bloku
Martin Šromovský /204/

III. Hospodárstvo

Obsadenie západného Slovenska Wehrmachtom v marci 1939 a vyrabovanie slovenských vojenských skladov
Pavel Mičianik /226/

Financovanie považských zbrojoviek v rokoch 1938 – 1945
Zdenka Hešterová /248/

Maďarsko-československá spolupráca pri výstavbe hliníkární
Tereza Bartošíková /267/

Autori /276/
Summary /280/

ÚVOD

Vážení čitatelia,

štvrtý ročník konferenčného cyklu *Slovensko v rokoch neslobody 1938 – 1989*, ktorého výstup sa ku vám dostáva, uzatvoril sériu konferencií usporiadaných v rámci tejto edície. Podujatie, zorganizované dňa 11. mája 2015 v Považskej Bystrici Katedrou histórie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Katedrou politológie Trenčianskej univerzity v Trenčíne a Mestom Považská Bystrica, zacieleno na pozornosť na hľadanie európskych súvislostí v dejinách Slovenska v období neslobody s hlavným dôrazom na vybrané aspekty vzťahov so susednými krajinami a európsky kontext slovenského vývoja. Po regionálnej histórii, osobnostiach a menšinách sa tak na rad dostáva téma, po ktorej je v súčasnosti dopyt nielen v historiografii. Tzv. vzťahové štúdie v nadnárodnom rámci majú nesporný význam o to viac, že nie sú obohatením len pre národnú, ale aj zahraničnú odbornú spisbu. Dvojnásobne to platí hlavne pre obdobie po roku 1945, ktorého výskum sa v slovenskom prostredí oproti okolitým krajinám v podstate stále len rozbieha.

Predkladaný zborník samozrejme nemôže mať z hľadiska dosahu na čitateľskú obec žiadne megalomanské ambície. Je len jemným vánkom, no pritom živí skromnú nádej, že pozdvihne vlnku v mori prác v historických vedách, v spoločenských a sociálnych disciplínach. Zároveň snád čitateľa presvedčí, že aj vychádzajúca generácia historikov má čo ponúknuť a s ľahňou tvorivých aspirantov a oduševnených mladých vedeckovyskumných pracovníkov v slovenskom vysokoškolskom systéme to nebude také zlé, ako mnohí prorokujú.

Za tím zostavovateľov,
Anton Hruboň